

ПРАВОТВОРЧІСТЬ І РЕАЛІЗАЦІЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

УДК 331.219-057.36

М.С. БІДЮКОВА

Харківський національний університет внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО ОBOB'ЯЗКОВОГО ОСОБИСТОГО СТРАХУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ОВС ЯК ОДНОГО ІЗ ВИДІВ ЇХ МАТЕРІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ¹

На підставі аналізу нормативних актів з питань державного обов'язкового особистого страхування працівників ОВС визначаються його спеціальні ознаки.

Окремим видом матеріального забезпечення працівників ОВС є їх державне обов'язкове особисте страхування, важливість якого обумовлюється тим, що їх службово-трудова діяльність безпосередньо пов'язана із підвищеним ризиком для життя та здоров'я, високим рівнем професійного травматизму і професійних захворювань, у зв'язку з цим держава бере на себе зобов'язання щодо підвищеного соціального захисту цієї категорії працівників. Проблемні питання державного обов'язкового особистого страхування працівників ОВС були предметом досліджень М.І. Ануфрієва, Н.Б. Болотіної, В.С. Венедіктова, М.І. Іншина, О.В. Лавриненка, О.Я. Лапки, К.Ю. Мельника, С.А. Пилипенко, В.М. Плішкіна та інших науковців. Проте ряд актуальних і практично значущих проблем у цій сфері потребують подальшої розробки. Метою цієї статті є удосконалення теоретичних та практичних питань державного обов'язкового особистого страхування працівників ОВС. Для досягнення поставленої мети у статті необхідно вирішити такі основні завдання: визначити систему нормативно-правових актів, які регулюють державне обов'язкове особисте страхування працівників ОВС; провести суб'єктно-об'єкту характеристику державного обов'язкового особистого страхування працівників ОВС; визначити особливості державного обов'язкового особистого страхування працівників ОВС; надати пропозиції та рекомендації з удосконалення нормативно-правових актів із зазначених питань. Наукова новизна цієї статті визначається новим аспектом аналізу державного обов'язкового особистого страхування працівників ОВС, виокремленням його особливості, пропозиціями щодо його удосконалення.

Сьогодні державне обов'язкове особисте страхування працівників ОВС регулюється великою кількістю законодавчих та підзаконних нормативних актів, серед яких, в першу чергу, необхідно назвати Конституцію України [1], Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [2]; Закони України "Про

страхування" [3], "Про міліцію" [4]; Постанови Кабінету Міністрів "Про затвердження Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ України" [5], "Про внесення змін до Положення про порядок і умови державного обов'язкового особистого страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ республіки" [6], "Про умови державного обов'язкового особистого страхування військовослужбовців і військовозобов'язаних, призваних на збори, і порядок виплат їм та членам їх сімей страхових сум" [7].

Нижче проведемо суб'єктно-об'єкту характеристику державного обов'язкового особистого страхування працівників ОВС. Так, суб'єктами досліджуваного нами виду страхування є: 1) застраховані особи рядового та начальницького складу, на користь яких здійснюється цей вид страхування (в окремих випадках - члени їх сімей та інші особи); 2) страхувальники; 3) страховики.

Що стосується осіб рядового та начальницького складу ОВС як *застрахованих осіб*, то ними, відповідно до п.1 Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ України, є особи, які перебувають у кадрах Міністерства внутрішніх справ України і яким присвоєно спеціальні звання, встановлені законодавством. Відносно інших осіб, які мають право на отримання допомоги у зв'язку із настанням страхового випадку, існує деяке непорозуміння, що, в першу чергу, пов'язано з тим, що ця категорія осіб позначається різними термінами, як то: 1) "члени їх сімей та інші особи" (ст.6 Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування) [2]; 2) "сім'я загиблого або його утриманці", "діти працівника міліції" (ст.23 Закону України "Про міліцію") [4]; 3) "їхні спадкоємці" (п.2 Положення про порядок і умови державного обов'язкового особистого страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ України) [7].

На нашу думку, більш обґрунтованим є використання терміну "члени сім'ї застрахованого", під якими, згідно із

¹ Первинна рекомендація з напрямку досліджень: докт. юрид. наук Іншин М.І. (ХНУВС).

Рішенням Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Служби безпеки України, Державного комітету нафтової, газової та нафтопереробної промисловості України, Міністерства фінансів України щодо офіційного тлумачення положень пункту 6 статті 12 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей", частин четвертої і п'ятої статті 22 Закону України "Про міліцію" та частини шостої статті 22 Закону України "Про пожежну безпеку" від 3.06.1999 року, необхідно розуміти: дружину (чоловіка); дітей, незалежно від того, чи є це діти будь-кого з подружжя, спільні або усиновлені, народжені у шлюбі або поза шлюбні; батьків. Членами сім'ї працівника ОВС можуть бути визнані й інші особи за умов постійного проживання разом з ним, тобто не лише його (її) близькі родичі (рідні брати, сестри, онуки, дід, баба), але й інші родичі або особи, які не перебувають із працівником міліції у безпосередніх родинних зв'язках (неповнорідні брати, сестри; зять, невістка; вітчим, мачуха; опікуни, піклувальники та інші). Членом сім'ї, що перебуває на утриманні працівника ОВС, є та особа, що перебуває на повному його утриманні або одержує від нього допомогу, яка є для неї постійним і основним джерелом засобів до існування. Це особи, що не мають власних доходів, або особи, пенсія, стипендія чи інший сукупний середньомісячний доход яких не перевищує офіційно встановленої межі малозабезпеченості (до законодавчого визначення прожиткового мінімуму). До них належать: а) неповнолітні; б) непрацездатні; в) інші особи, яких працівник ОВС зобов'язаний утримувати за законом; г) вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі (крім курсантів і слухачів військово-навчальних закладів та навчальних закладів органів внутрішніх справ), стажисти до закінчення навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними віку, встановленого для таких членів сім'ї військовослужбовця, які мають право на пенсію у разі втрати годувальника; д) працездатні члени сім'ї військовослужбовця, що зайняті доглядом за дітьми, братами, сестрами чи онуками військовослужбовця, які не досягли 8-річного віку, за інвалідом першої групи, дитиною-інвалідом віком до 16 років, за пенсіонером, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, та визначеними законом іншими видами трудової діяльності, що зараховується до стажу роботи, який надає члену сім'ї військовослужбовця право на трудову пенсію; е) інші особи, визнані утриманнями у встановленому порядку [8].

Страховальником працівників ОВС є МВС як орган виконавчої влади, на який цей обов'язок покладений Законом України "Про міліцію" і якому для цього виділяються з державного бюджету кошти, необхідні для сплати страхових внесків. У системі МВС обов'язки по державному особистому страхуванню розподіляються таким чином: загальне керівництво покладається на Департамент фінансових ресурсів та економіки; відповідні фінансово-економічні підрозділи, які зобов'язані здійснювати контроль за своєчасною виплатою страхових сум і надавати за підлеглістю разом із бухгалтерським звітом дані про рух страхових сум, а також звіт про оформлені документи на виплату страхових сум; кадрові апарати, які зобов'язані здійснювати збір і оформлення необхідних документів для передачі їх страховикам, уповноваженим для здійснення цього виду страхування; військово-лікарські комісії, які визначають придатність працівників ОВС при отриманні ними під час виконання службових обов'язків поранення (контузія, травма, каліцтво).

Страховиками є страхові компанії, уповноважені для здійснення цього виду страхування та їх цільові страхові фонди, які беруть на себе зобов'язання щодо збору страхових внесків та надання застрахованим особам матеріального забезпечення і соціальних послуг при настанні страхових випадків.

Предметом державного обов'язкового особистого страхування працівників ОВС є страхові виплати.

Об'єктом державного обов'язкового особистого страхування працівників ОВС є страховий випадок, із настанням якого у застрахованої особи (члена її сім'ї, іншої особи) виникає право на отримання відповідного матеріального забезпечення. Таким страховим випадком є: 1) загибель (смерть); 2) поранення: а) тяжке поранення; б) легке поранення; 3) захворювання; 4) інвалідність.

Встановлення загибелі (смерті) застрахованої особи засвідчується відповідними документами (лікарським свідоцтвом про смерть (форма № 106/0-95), фельдшерською довідкою про смерть (форма № 106-1/0-95), лікарським свідоцтвом про перинатальну смерть (форма № 106-2/0-95) [9]. Відповідне посилання на те, що причину смерті колишніх осіб рядового й начальницького складу органів внутрішніх справ, військовослужбовців устанавлюють медико-соціальні експертні комісії Міністерства охорони здоров'я України міститься в п.1.89 Порядку проведення військово-лікарської експертизи і медичного огляду військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу в системі МВС України [10].

Встановлення інших страхових випадків потребує більш детального аналізу. Так, визначення ступеня тяжкості одержаного поранення провадиться військово-лікарськими комісіями. До тяжких відносяться поранення, які викликають виразні анатомічні зміни та значні функціональні порушення, що обумовлюють обмеження придатності або непридатність до військової служби. До них належать: проникаючі поранення черепа, у тому числі і без пошкодження мозку, відкриті та закриті переломи кісток та основи черепа, удари головного мозку середнього та важкого ступенів із стисненням та без стиснення головного мозку; відкриті та закриті пошкодження хребта та спинного мозку; проникаючі поранення глотки, гортані, трахеї; поранення грудної клітини, що проникають у плевральну порожнину; поранення живота, що проникають у черевну порожнину, у тому числі і без пошкодження внутрішніх органів, поранення органів черевного простору (нирок, підшлункової залози тощо); множинні переломи кісток тазу; відмороження 3-4 ступеня; термічні та променеві опіки I ступеня з площею ураження більш як 40 %; поранення та травми органів слуху із стійкою глухотою на обидва вуха тощо.

До легких віднесено поранення без виразних та стійких анатомічних змін із незначним порушенням функцій. До них належать: поранення, що не проникають у порожнину, та травми без пошкодження внутрішніх органів, суглобів, сухожилів, великих нервових стовбів та магістральних кровоносних судин; травматична ампутація одного з пальців – 3, 4 чи 5, або ампутація усіх чи окремих пальців однієї стопи; відмороження 1-2 ступеня; закриті травми черепа із струсом головного мозку, закриті травми спинного мозку; удари та поранення м'яких тканин обличчя, які супроводжуються переломами зубів, закритими переломами кісток носа, частковим відривом вушної раковини, закриті переломи щелеп тощо.

Згідно п.1.78.2 Порядку проведення військово-

лікарської експертизи і медичного огляду військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу в системі МВС України поранення вважається таким, що пов'язано з виконанням службових обов'язків, якщо поранення (травма, контузія, каліцтво) одержано тим, хто пройшов медичний огляд (крім випадків протиправного діяння), у випадку їх фактичного виконання, а також: а) на шляху прямування на службу або зі служби, під час службових поїздок, повернення до місця служби; б) на території органу внутрішніх справ або в іншому місці роботи (занять) протягом робочого (учбового) часу, включаючи перерви, встановлені розпорядком (розкладом занять), якщо при цьому потерпілим не були порушені вимоги наказів, інструкцій та інших нормативно-правових актів; в) поза територією органів внутрішніх справ, якщо перебування там відповідало службовим обов'язкам особи рядового й начальницького складу і розпорядку дня, або вона направлена туди за наказом керівництва; г) при виконанні державних або громадських обов'язків, якщо навіть ці обов'язки і не були пов'язані зі службою; д) при виконанні обов'язку з врятування людського життя, охорони державної, колективної власності і власності громадян, підтримання дисципліни та охорони правопорядку; е) в інших випадках, передбачених законодавчими актами України та нормативно-правовими актами МВС; є) при опіках і обмороженнях, одержаних під час виконання службових обов'язків [10].

Іншим страховим випадком є *захворювання*, одержане при виконанні службових обов'язків правоохоронного характеру або під час проходження служби. У всіх випадках при медичному огляді осіб рядового й начальницького складу, коли їм встановлено діагноз, ВЛК визначає причинний зв'язок захворювання (поранення, контузія, травми, каліцтва). Постанова ВЛК про причинний зв'язок захворювання вноситься на підставі достовірних даних про обставини, за яких воно отримано. Постанови ВЛК про причинний зв'язок виносяться в таких формулюваннях: "захворювання, пов'язане з виконанням службових обов'язків". Зазначена постанова вноситься також в разі захворювання: у зв'язку з виконанням функції донора; при інфікуванні під час виконання службових обов'язків в осередках особливо небезпечних інфекцій; "захворювання, пов'язане з проходженням служби в органах внутрішніх справ", якщо воно виникло в період проходження служби в органах внутрішніх справ або коли захворювання, яке виникло до служби, в період служби досягло такого розвитку, що обмежує придатність або призводить до непридатності (у тому числі й тимчасової) до військової служби. З таким самим формулюванням виносяться постанови при медичному огляді осіб рядового й начальницького складу за наслідками поранень (травм, контузія, каліцтв), одержаних ними в період проходження служби, коли документи про обставини їх одержання на момент медичного огляду відсутні.

Постанова ВЛК про причинний зв'язок захворювання, поранення (травми, контузія, каліцтва) разом з іншими постановами записуються в акт медичного огляду, свідоцтво про хворобу чи довідку, книгу протоколів засідань ВЛК і картку амбулаторного хворого (медичну книжку) особи, яка проходить медичний огляд. Якщо в особи, що проходить медичний огляд, виявлено декілька захворювань чи поранень (травм, контузія, каліцтв) або їх наслідків, що виникли (отримані) за різних обставин, то постанова про причинний зв'язок вноситься ВЛК окремо, залежно від обставин їх виникнення. У свідоцтві про хво-

роби осіб рядового й начальницького складу викладаються обставини отримання поранення (травми, контузія, каліцтва) з обов'язковим зазначенням документів, на підставі яких зроблено запис, наводяться дані об'єктивного дослідження наслідків поранення (травми, контузія, каліцтва), а також, поряд з іншими виявленими захворюваннями, повністю вказується діагноз цих наслідків [10].

Одним із страхових випадків є *інвалідність*, що настала у період проходження служби (роботи), але не пізніше як через 3 місяці після звільнення зі служби (роботи) чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання чи нещасного випадку, що мали місце при виконанні службових обов'язків. Відповідно до ст.2 Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" інвалідом є особа зі стійким розладом функцій організму, зумовленим захворюванням, наслідком травм або з уродженими дефектами, що призводить до обмеження життєдіяльності, до необхідності в соціальній допомозі і захисті [11]. Інвалідність, як міра втрати здоров'я, визначається шляхом експертного обмеження в органах медико-соціальної експертизи Міністерства охорони здоров'я України. Так, відповідно до п.п.2-4 Положення про медико-соціальну експертизу, яке затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 22.02.1992 р. за № 83 [12], медико-соціальної експертизі підлягають особи, які втратили здоров'я внаслідок захворювання, травм та уроджених дефектів, що обмежує їх життєдіяльність, а також особи, які за чинним законодавством мають право на соціальну допомогу, компенсацію втраченого заробітку або звільнення від виконання відповідних обов'язків тощо. Медико-соціальна експертиза виявляє компенсаторно-адаптаційні можливості особи, реалізація яких сприятиме функціональній, психологічній, соціальній, професійній реабілітації та адаптації інваліда.

Залежно від ступеня втрати здоров'я інвалідність поділяється на три групи. Причинами інвалідності є: загальне захворювання, трудове каліцтво, професійне захворювання, інвалідність з дитинства; для військовослужбовців - поранення, контузія, каліцтво, одержані при захисті Батьківщини або при виконанні інших обов'язків військової служби, чи захворювання, пов'язане з перебуванням на фронті, або каліцтво, одержане внаслідок нещасного випадку, не пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби, чи захворювання, не пов'язане з перебуванням на фронті, а в спеціально передбачених законодавством випадках - захворювання, одержане при виконанні обов'язків військової служби [12].

Як було зазначено вище, процедура (порядок і умови) державного обов'язкового особистого страхування осіб рядового та начальницького складу органів і підрозділів внутрішніх справ України визначені Постановою Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до Положення про порядок і умови державного обов'язкового особистого страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ республіки" від 19.11.1992 р., № 627 [6]. Розглянемо їх більш детально. Так, відповідно до п.1 цієї Постанови, страхові платежі з державного обов'язкового особистого страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ України, включаючи витрати страховиків, уповноважених для здійснення цього виду страхування, на його проведення в розмірі 6 процентів загальної суми цих платежів, перераховуються МВС України на спеціальний рахунок страховиків. Страхові платежі, не використані в поточному році на ви-

плату страхових сум, підлягають зарахуванню в рахунок чергових платежів, а кошти, яких не вистачає, доплачуються МВС України. МВС України здійснює розрахунки із страховиками, уповноваженими для здійснення цього виду страхування, за сплатою страхових платежів щомісячно, до 25 числа, централізовано, з розрахунку 1/12 річної потреби. Розміри страхових платежів установлюються щорічно страховиками, уповноваженими для здійснення цього виду страхування, за погодженням з Мінфіном під час формування державного бюджету на наступний рік [6].

Страховики, уповноважені для здійснення цього виду страхування, виплачують страхові суми:

а) особам рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ (їхнім членам сім'ї) у разі загибелі (смерті), поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаних при виконанні службових обов'язків, пов'язаних з безпосередньою участю в охороні громадського порядку і громадської безпеки, боротьбі із злочинністю: у разі одержання застрахованим тяжкого поранення (контузії, травми або каліцтва) - в розмірі чотиримісячного грошового утримання, легкого поранення - в розмірі двомісячного грошового утримання за останньою посадою, яку він займав; у разі встановлення застрахованому інвалідності, що настала у період служби (роботи), але не пізніше як через 3 місяці після звільнення зі служби (роботи) чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання чи нещасного випадку, що мали місце при виконанні службових обов'язків: інвалідові I групи - в розмірі п'ятирічного грошового утримання; інвалідові II групи - в розмірі чотирирічного грошового утримання; інвалідові III групи - в розмірі трирічного грошового утримання; у разі загибелі (смерті) застрахованого членам його сім'ї - в розмірі десятирічного грошового утримання загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав. Виплата страхових сум здійснюється з розрахунку грошового утримання, передбаченого чинним законодавством за останньою посадою на день виплати страхової суми;

б) особам рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ (членам їх сімей) у разі загибелі (смерті), поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаних у період проходження служби, - у розмірах, передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 19.09.1992 р., № 488, а саме: а) у разі загибелі або смерті застрахованого членам його сім'ї у розмірі 100-кратного мінімального прожиткового рівня на час загибелі або смерті; б) у разі втрати застрахованим працездатності, що сталася внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаних в період проходження служби (зборів), - у розмірі, залежно від ступеня втрати працездатності, що визначається у процентному відношенні до загальної суми страхування на випадок загибелі або смерті [7].

Виплата страхових сум провадиться у семиденний строк з дня отримання страховиком, уповноваженим для здійснення цього виду страхування усіх необхідних документів від застрахованого (в разі загибелі - від членів його сім'ї) та органів (підрозділів) внутрішніх справ. У разі відмови у виплаті страхових сум страховик письмово повідомляє про це застрахованого або членів його сім'ї і відповідні органи (підрозділи) внутрішніх справ із зазначенням причин відмови. Спори між застрахованим (членами його сім'ї) і страховиками щодо виплати страхових сум вирішуються в установленому законодавством порядку.

При настанні страхових подій виплата страхових сум провадиться страховиком за місцем проживання (реєстрації) застрахованого шляхом їх перерахування на особистий рахунок одержувача в установі банку, видачі чека банку або переказу грошей поштою за рахунок одержувача. Неповнолітньому одержувачу виплата страхової суми провадиться лише шляхом перерахування на його особистий рахунок в установі банку за місцем проживання з одностороннім повідомленням про це відповідного органу опіки і піклування. Якщо загибель (смерть), поранення (контузія, травма, каліцтво) або захворювання застрахованого пов'язані із учиненням ним навмисних чи інших провiniх дій, відповідні документи органами (підрозділами) внутрішніх справ не оформляються і страхові суми не виплачуються [6].

Однак, на жаль, цьому Положенню притаманні й інші недоліки, серед яких, в першу чергу, необхідно відмітити диференційований характер страхової суми, який залежить від грошового утримання, у зв'язку з чим виходить, що життя і здоров'я офіцера оцінюється "дорожче", ніж життя й здоров'я особи молодшої начальницького складу. Звідси пропонуємо як у Законі України "Про міліцію", так і у Постанові Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до Положення про порядок і умови державного обов'язкового особистого страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ республіки" від 19.11.1992 р., № 627 передбачити норму, відповідно до якої розмір страхової суми повинен виплачуватися у кратному розмірі від встановленого мінімального прожиткового мінімуму в Україні, а не від грошового утримання, незалежно від того, страховий випадок настав під час виконання службових обов'язків правоохоронного характеру чи під час проходження служби, однак за умови, що в першому випадку (під час виконання службових обов'язків правоохоронного характеру) сума виплат буде значно більшою.

Підводячи підсумок, вважаємо доцільним до *особливостей* державного обов'язкового особистого страхування працівників ОВС віднести такі: по-перше, кошти на його фінансування надходять із відповідних бюджетів, а також на підставі договорів від міністерств, відомств, підприємств, установ і організацій; по-друге, працівник ОВС вважається застрахованим незалежно від його бажання; по-третє, воно діє без обмеження строку і незалежно від сплати страхових внесків; по-четверте, специфічний характер страхових ризиків та страхових випадків; по-п'яте, за допомогою цього виду матеріального забезпечення держава надає додаткову матеріальну допомогу працівникам ОВС або членам їх сімей у випадках загибелі, поранення чи інвалідності; по-шосте, страховий період охоплює не лише час, протягом якого працівник ОВС виконує службово-трудова обов'язки, але і час, коли він перебуває поза службою (наприклад, коли на нього здійснюється напад з метою помсти за його попередні службові дії, які були пов'язані з припиненням правопорушення, затриманням чи викриттям правопорушника); по-сьоме, порядок та умови такого страхування встановлюються Кабінетом Міністрів України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України // ВВР України. -1996. -№ 30. -Ст.141.
2. Основи законодавства України про загально-

обов'язкове державне соціальне страхування, № 1058-IV // ВВР України. –1998. -№ 23. -Ст.121.

3. Закон України “Про страхування” від 7.03.1996 р., № 85/96 // ВВР України. –1996. -№ 18. -Ст.78.

4. Закон України “Про міліцію” від 20.12.1990 р., № 565-ХІІ // ВВР УРСР. –1991. -№ 4. –Ст.20.

5. Постанова Кабінету Міністрів УРСР “Про затвердження Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ України” від 29.07.1991 р., № 114 // Урядовий кур’єр. - 04.08.1991.

6. Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок і умови державного обов’язкового особистого страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ республіки” від 19.11.1992 р., № 627 // Урядовий кур’єр. -26.11.1992 р.

7. Постанова Кабінету Міністрів України “Про умови державного обов’язкового особистого страхування військовослужбовців і військовозобов’язаних, призваних на збори, і порядок виплат їм та членам їх сімей страхових сум” від 19.09.1992 р., № 488 // Урядовий кур’єр. - 27.08.1992.

8. Рішенням Конституційного Суду України у справі

за конституційними поданнями Служби безпеки України, Державного комітету нафтової, газової та нафтопереробної промисловості України, Міністерства фінансів України щодо офіційного тлумачення положень пункту 6 статті 12 Закону України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”, частин четвертої і п’ятої статті 22 Закону України “Про міліцію” та частини шостої статті 22 Закону України “Про пожежну безпеку” від 3.06.1999 року.

9. Наказ МОЗ “Про вдосконалення ведення медичної документації, яка засвідчує випадки народження і смерті” від 3.07.1995 р., № 124

10. Наказом МВС України «Порядок проведення військово-лікарської експертизи і медичного огляду військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу в системі МВС України» від 6.02.2001 р., № 85.

11. Закон України “Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні” від 21.03.1991 р., № 875-ХІІ // ВВР України. –1991. -№ 21. -Ст.252.

12. Постанова Кабінету Міністрів України «Положення про медико-соціальну експертизу» від 22.02.1992 р., № 83 // Урядовий кур’єр. -27.02.1992.

Надійшла до редколегії 22.10.2006

БИДЮКОВА М.С. ОСОБЕННОСТИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ОБЯЗАТЕЛЬНОГО ЛИЧНОГО СТРАХОВАНИЯ РАБОТНИКОВ ОВД КАК ОДНОГО ИЗ ВИДОВ ИХ МАТЕРИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

На основании анализа нормативных актов по вопросам государственного обязательного личного страхования работников ОВД определяются его специальные признаки.

BIDJUKOVA M.S. FEATURES OF THE STATE OBLIGATORY PERSONAL INSURANCE OF LAW-ENFORCEMENT EMPLOYEES AS ONE OF KINDS IN THEIR MATERIAL MAINTENANCE

On the basis of the analysis of statutory acts on questions of the state obligatory personal insurance of law-enforcement employees its special attributes are defined.

О.С. БОЄВА

Запорізький юридичний інститут ДДУВС

УДК 349.2

ТРУДОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ВОЛЕВІЯВЛЕННЯ ЛЮДИНИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ НЕЮ ПРАВА НА ПРАЦЮ¹

Досліджені трудові правовідносини як волевиявлення суб’єктів трудового права у ракурсі реалізації права людини на працю; надано аналіз визначення трудових правовідносин при різноманітних формах реалізації права на працю та огляд деяких принципів трудового законодавства України і США.

Конституцією України [1] остаточно закріплено відмову України від принципу обов’язковості праці, тобто, повну відмову трудового законодавства від будь-яких

примусових форм реалізації громадянами права на працю, які б порушували свободу людини, її право вільно обирати працю, її юридичну незалежність від роботодавця при виникненні трудових правовідносин.

Принципи свободи праці та договірного характеру трудових правовідносин знайшли своє відображення у

¹ Первинна рекомендація з напрямку досліджень: канд. юрид. наук Обушенко О.М. (ЗІОІ ДДУВС).